

Asia: VN/14758/2021

Lausuntopyyntö: ehdotus ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen ilmastaselvityksestä

Osa 1. Asetusluonnoksen yleinen palaute

Tässä osiossa voit antaa yleistä palautetta asetuksesta, perusteluista ja esitetyistä vaikutuksista. Teknisiin yksityiskohtiin voit halutessasi antaa erikseen palautetta osiossa 2.

RIL kiittää mahdollisuudesta lausua ja pitää asetuseruonnoksen tavoitetta hyvänä. RILin näkee tärkeänä vähähiilisen rakentamisen edistämisen.

RILin esittää pohdittavaksi, voisiko rakennusten hiilijalanjäljen ja energiatehokkuuden asetuksen yhdistää, jolloin vältettäisiin osittain samojen asioiden kahteenkertaan laskemista. Lisäksi tämä vähentäisi selvitysten tekemistä.

RIL pitää myös tärkeänä, että energiantuotannon päästöt vastaavat nykytilannetta ja että niitä päivitetään riittävän usein. Lisäksi hiilijalanjäljen tavoitetaso tulee asettaa riittävälle tasolle.

Maanalaiset kerrokset olisi luonnollista ottaa laskennan piiriin, jotta kokonaiskuva säilyy.

Laskennan laatijan pätevyys on tärkeää, ja se olisi hyvä huomioida.

a. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä selkeä ja ymmärrettävä?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Menetelmä on pääpiirteissään selkeä, mutta osa yksityiskohdista vaatii tarkentamista.]

b. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi tarpeeksi kattava, jotta se osaltaan tukee hiilineutraaliuden saavuttamista Suomessa?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Menetelmä on kattava, mutta tarkennuksia tarvitaan esimerkiksi maanalaisten rakenteiden huomioimiseen, energiantuotannon päästökertoimien päivittämiseen. Olemme esittäneet yksityiskohtaisempia kommentteja osioissa 2.]

c. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi sekä uusille että korjattaville rakennuksille?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Menetelmä soveltuu periaatteessa sekä uusille, että korjattaville, mutta käytännössä korjausrakentamiseen soveltaminen voi olla haastavampaa.]

d. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi käytettäväksi rakennuksen suunnittelun aikana ennen rakentamisluvan hakemista?

Muutosehdotus tai muu kommentti:

e. Muita yleisiä kommentteja:

-

Osa 2. Kommentit asetusluonnoksen pykäliin

1 § Rakennuksen vähähiilisuuden arviointi

Onko arvioinnin vastuun rajaus pääsuunnittelijan, rakennussuunnittelijan ja erikoissuunnittelijan tehtäväksi mielestäsi sopiva?

-

2 § Määritelmät

Onko määritelmät kuvattu mielestäsi selkeästi?

-

3 § Arvioinnin kohde

Vähähiilisyys arvioitaisiin sekä rakennukselle että rakennuspaikalle. Onko arvioinnin rajaus mielestäsi sopiva?

-

Arvioinnin ulkopuolelle jätettäisiin rakennuspaikan kasvillisuus ja maaperä, sekä purettavat rakenteet, väliaikaiset telineet ja suojaukset. Onko arvioinnin rajaus mielestäsi sopiva?

-

4 § Arviointijaksojen pituudet

Arviointi tehtäisiin yleensä 50 vuoden ajanjaksolle, kuten muissa pohjoismaissa ja EU:n Level(s)-menetelmässä. Onko arviointijakson pituus ja sen vakiointi mielestäsi hyvä lähtökohta?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [50 vuoden arviointiajan jakso on ymmärrettävä, koska se tuo yhtenäisyyttä esim. EU Levelsiin, mutta samalla se ei kannusta pidempiaikaiseen optimointiin.]

5 § Arvioinnissa käytettävät tiedot

Arviointiin voitaisiin käyttää sekä kansallisen päästötietokannan että rakennustuotteiden ympäristöselosteiden tietoja. Onko tämä tietosisältö mielestä sopiva?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Tärkeää huomioida, että myös tulevaisuudessa käytössä olevia energiateknologioita vastaavia päästökertoimia voidaan käyttää. Tärkeää myös kannustaa materiaalivalmistajien luotettavia päästötietoja (esim . EDP)]

6 § Hiilijalanjäljen arviointi

Hiilijalanjälkeen laskettaisiin rakennustuotteiden valmistus, kuljetukset, rakentaminen, energian kulutus, rakennustuotteiden vaihdot, rakennuksen purkaminen, purkumateriaalien kuljetus, jätteenkäsittely ja loppusijoitus. Onko hiilijalanjäljen kattavuus mielestäsi riittävä?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Kattavuus on riittävä, mutta voisi olla parempi muotoilu, jos eri suunnittelualojen nimeämisen sijasta puhuttaisiin vain rakennuksen elinkaaren hiilijalanjäljestä. Nykyisestä muotoiusta puuttuu ainakin rakennesuunnittelija ja energiasuunnittelija.]

7 § Rakennustuotteiden valmistus

Arviointi sisältäisi rakennuksen kantavan rungon, täydentävien rakenteiden, talotekniikan pääosien sekä rakennuspaikan keskeisten rakenteiden ja perustusten tuotteiden valmistuksen. Onko arvioinnin kattavuus mielestäsi sopiva?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [On hyvä, että uudelleen käytetyt tilaelementit on huomioitu, mutta rakennuslupavaiheessa ei välttämättä tästä ole relevanttia arviota.]

Uudelleen käytettävien rakennustuotteiden hiilijalanjälkeä tai niiden uudelleenkäytön valmistelun hiilijalanjälkeä ei tarvitsisi arvioida. Onko periaate mielestäsi sopiva?

-

8 § Rakennustuotteiden vaihdot

Arviointiin ei sisältyisi uusien rakennusten elinkaaren aikana tapahtuvan laajamittaisen korjauksen tai ennakoimattomien rikkoontumisten vaikutus. Onko tämä rajausta mielestäsi sopiva?

-

9 § Rakennus- ja purkumateriaalin käsittely

Arviointiin ei sisältyisi uuden rakennuksen tontilta purettavien aiempien rakennusten tai rakenteiden purkamisen ja jätteenkäsittelyn vaikutus. Onko tämä rajausta mielestäsi sopiva?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Rakennuspaikan muokkauksen vaikutukset olisi hyvä huomioida. Ne voivat olla yllättävän päästöintensiivisiä.]

10 § Rakennus- ja purkumateriaalin loppusijoitus

Onko loppusijoituksen vaikutusten arviointi kuvattu riittävän selkeästi?

-

11 § Kuljetukset

Rakennustuotteiden ja purkujätteen kuljetusten vaikutukset voitaisiin arvioida joko taulukkoarvojen pohjalta tai laskien hankekohtaisesti kaavan mukaan. Ovatko nämä vaihtoehdot mielestäsi riittävät?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Kuljetusten arvioiminen voi olla erittäin haastavaa suunnitteluvaiheessa. Ajoneuvon painon huomioiminen tulisi tarkentaa]

12 § Työmaatoiminnot

Työmaan vaikutukset voitaisiin arvioida joko taulukkoarvojen pohjalta tai laskien hankekohtaisesti kaavan mukaan. Ovatko nämä vaihtoehdot mielestäsi riittävät?

-

13 § Energian käyttö

Energian käytön vaikutukset laskettaisiin muiden pohjoismaiden ja EU:n Level(s)-menetelmän mukaisesti käyttäen skenaarioita eri energiamuotojen hiilijalanjäljen ennakoituille vähenemille tulevaisuudessa. Onko tällaisten skenaarioiden käyttö mielestäsi sopiva lähtökohta arvioinnille?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Skenaarioiden varmistus, että vastaavat nykyisiä politiikkatoimia sekä niiden riittävän tiheä päivitys. Lisäksi olisi erittäin hyvä, että kysynnänjoustoon tähtäävät ratkaisut huomioitaisiin paremmin.]

14 § Hiilikädenjäljen arviointi

Rakennuksen hiilijalanjäljen rinnalla arviotaisiin myös mahdolliset myönteiset ilmastovaikutukset, joita ei syntyisi ilman rakennushanketta. Onko tällaisen ns. hiilikädenjäljen arviointi mielestäsi tarpeen?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Suorien ilmastovaikutusten lisäksi hiilikädenjälki voisi olla ohjetasolla, koska niihin ei ole vaatimuksia. Rakennuspaikan hiilijalanjälki voi olla merkittävä, ja olisi harkittava kehittää myös sen ohjaamiseen vaatimuksia tai muita keinoja.]

Hiilikädenjälkeen luetaan rakennustuotteiden uudelleenkäyttö ja kierrätys, kierrätyspolttoaineet ja jätteenpoltto, uusiutuva energia, pitkäikäiset hiilivarastot ja sementtipohjaisten tuotteiden karbonatisoituminen. Onko hiilikädenjäljen kattavuus mielestäsi riittävä?

-

15 § Uudelleenkäyttö ja kierrätys

Onko uudelleenkäytön ja kierrätyksen hiilikädenjäljen laskenta kuvattu selkeästi?

-

16 § Hyödyntäminen kierrätyspolttoaineena

Onko kierrätyspolttoaineen hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

-

17 § Hyödyntäminen polttolaitoksessa

Onko energiana hyödynnettävien materiaalien hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

-

18 § Ylimääräinen uusiutuva energia

Onko ylimääräisen uusiutuvan energian hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

-

19 § Hiilivarasto

Onko ylimääräisen uusiutuvan energian hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

-

Hiilivarasto lasketaan vain niille rakennusosille, jotka pysyvät rakennuksessa tai rakennuspaikalla vähintään 100 vuoden ajan. Onko vähimmäisajan määrittely mielestäsi tarpeellista?

-

20 § Karbonatisoituminen

Onko karbonatisoitumisen hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Eri sementtityyppien karbonatisoitumisen laskenta on esitetty epäselvästi. Usein sementin, kalkin tai kalkkisementtillaastin sisältämän sideaineen määrän selvittäminen voi olla erittäin hankalaa.]

21 § Ilmastaselvitys

Ilmastaselvitys laadittaisiin rakentamislupaa haettaessa ja se olisi päivitettävä ennen rakennuksen käyttöönottoa, jos muutoksia on tullut. Onko ilmastaselvityksen kaksivaiheisuus mielestäsi sopiva lähtökohta?

Kyllä

22 § Ilmastaselvityksen sisältö

Onko ilmastaselvityksen vähimmäisisältö mielestäsi tarpeeksi kattava?

-

23 § Vähähiilisyden tulosten esittäminen

Tulokset esitetään erikseen rakennukselle ja rakennuspaikalle. Tämän jaon pohjalta voitaisiin myöhemmin asettaa pelkästään rakennusta koskevia päästörajoja. Onko arvioinnin tulosten jako erikseen rakennukselle ja rakennuspaikalle mielestäsi sopiva lähtökohta?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Luonnoksessa oleva rajausta suosii mielestämme maanalaisten osien rakentamista, koska se ei ole sidoksissa rakennukseen ja ilmastovaikutuksen ohjaukseen.]

24 § Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Kommentit:

-

Osa 3. Vähähiilisyden arvioinnin menetelmäohje

Kommentit ja muutosehdotukset menetelmäohjeeseen:

-

Airaksinen Miimu

Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL ry - RIL ry, Miimu Airaksinen ja RIL tekniikkaryhmät